

GÖY QURŞAĞI

UŞAQ JURNALI
№ 4 (67) - 2018

Əzim Kazımov
Bakı Avropa liseyi

**Dünyanı rənglərə
BOYAYAQ**

PAYIZ

**Payız gəlib, küləklər
Gəzir yenə bağları.
Hər tərəfə sovurur
Saralmış yarpaqları.**

**Axıb gedib buludlar
Yenə də karvan-karvan,
Dərələri, dağları,
Bürüyür çiskin, duman.**

**Mərcan kimi qızarmış
Moruqlar parıldayır,
Ağaclarda qarğalar
Səs salıb qarlıdayır...**

**Yağır güclü yağışlar,
Günlərlə vermir ara.
Almaz kimi şəh düşür
Bağçalara, bağlara.**

Mirmehdi Seyidzadə

30, 31/8 & 1/9/18
Athens, Greece

Megaron International Athens
Conference Centre (MAICC)

East meets West
around children's books
and fairy tales

INTERNATIONAL BOARD ON BOOKS FOR YOUNG PEOPLE

iBBY

Dünya Kitab paytaxtında K O N Q R E S

Konqres Afinada (Yunanistanda) gerçəkleşdi. 30 avqust – 1 sentyabr 2018-ci il ərəfəsində. Bu adı konqres deyildi, bu rəngarəng hadisələrlə dolu uşaq kitabı bayramı idi.

Konqresdə Azərbaycan Milli bölməsini F. Kəçərli adına Respublika Uşaq Kitabxanasının İBBY üzrə əlaqələndirici koordinatoru, elmi işlər üzrə direktor müavini Zahirə Dadaşova təmsil etdi. Kitab sənayesinin, ədəbiyyatın və oxunun dəstəklənməsi istiqamətində fəaliyyətinə görə 2018-ci ildə YUNESKO-nun Dünya Kitab paytaxtı elan edilən Yunanıstanın Afina şəhərində keçirilən konqresdə dünya ölkələrindən uşaq ədəbiyyatı sahəsində çalışan 600-dən çox nümayəndə iştirak etdi.

Konqresin əsas mövzusu belə idi — “Şərq Qərblə uşaq kitablarının və nağılların əhatəsində görüşür”. Bu mövzu müxtəlif məruzələrdə, uşaq oxusuna həsr olunmuş diskussiyalarda, nəşriyyat layihələrində, dəyirmi masalarda müzakirə edildi. Konqresin proqramına məşhur uşaq yazıçıları və illüstratorları ilə görüşlər daxil edilmişdi. Konqresin davam etdiyi üç gün ərzində 300-dən artıq tədbir həyata keçirildi.

Konqresi məşhur uşaq ədəbiyyatı mütəxəssisi, kanadalı professor Perri Hodelmanın “Balıqlar — adamlardır. Post humanizm şəkilli uşaq kitablarını necə aydınlaşdırır, şəkilli uşaq kitabları post humanizmi” adlı olduqca maraqlı mühazirəsi ilə açdı.

Professor qəhrəmanı balıqlar olan yüzdən artıq kitab nümayiş etdirdi. Bu kitablardakı şəkilləri və süjet xətlərini təhlil edib bu nəticəyə gəldi ki, biz balıqlar haqqında oxuyanda, özümüzü daha yaxından tanıyıırıq.

iBBY

INTERNATIONAL BOARD ON BOOKS FOR YOUNG PEOPLE

Konqresin ən həyəcanlı məqamı İBBY-nin fəxri diplom və H.K. Andersen qızıl medalının təqdim edilməsi oldu. "Kiçik Nobel mükafatı" adlandırılan bu mükafatın alınması çox unudulmaz an idi. Andersen qızıl medalının 2018-ci il laureatı yapon yazıçısı Eyko Kadono (müəllif nominasiyasında) və rusiyalı illüstrator Nikolay Oleynikov (illüstrator nominasiyasında) oldular.

Konqresi müşayiət edən kitab sərgilərində laureatların kitabları və fiziki imkanları məhdud uşaqlar üçün Beynəlxalq kataloqun ən yaxşı nümunələri sərgiləndi. Afinada keçirilən Konqresin yekun hadisəsi İBBY-nin 2020-ci ildə keçiriləcək növbəti Konqres estafetinin Rusiyaya verilməsi oldu. İBBY-nin 65 illik fəaliyyəti dövründə ilk dəfə Rusiyada baş tutacaq 37-ci konqres 5-7 sentyabrda Moskva şəhərində keçiriləcək. Konqresin mövzusu isə belə olacaq "Uşaq kitabları prizmasından nəhayətsiz dünya: yerli və tərcümə ədəbiyyatının rolu, əhəmiyyəti, müxtəlif ölkələrin gənc vətəndaşlarına təsiri".

Qoy həmişə günəş olsun,
Qoy həmişə səma olsun,

Qoy həmişə anam olsun,
Mən də olum həmişə...

Sülh, Yer üzünün milyonlarla uşağının ən ülvü arzusudur. Sülh Xocalı çəmənlərinin əlvan kəpənəkləri kimi uçusan körpələrinin də arzusu idi... Sülh UŞAQLARIN arzusudur...

Sentyabrın 15-də Bilik və Sülh günü münasibətilə F.Köçərli adına Respublika Uşaq Kitabxanasının təşkilatçılığı ilə Zəngilan rayonu 4 nömrəli ümumi orta məktəbdə 21 avqust – 21 sentyabr Sülh aylığı çərçivəsində “Bilik günü – Sülh günü” adlı tədbir keçirildi. Əsas məqsəd uşaqlarda kitaba, mütaliyəyə maraq artırmaq, kitabxanani tanımaq, sülhə səsləməkdir. Tədbirdə uşaq yazıçısı Qəşəm İsabəyli, “Təhsil” nəşriyyatının və “Göy qurşağı”

uşaq jurnalının redaktoru, yazıçı Sevinc Nuruqızı, “Sehrli dünya” uşaq jurnalının redaktoru Gülzar İbrahimova, gənc yazar Elvira Məmmədli və Misir Mədəniyyət və Təhsil Əlaqələri Mərkəzinin rəhbəri doktor Əhməd Sami Elaydi, kitabxana əməkdaşları iştirak edirdi. Tədbiri giriş sözü ilə F.Köçərli adına Respublika Uşaq Kitabxanasının direktoru Şəhla Qəmbərova açdı. O, Bilik günü münasibətilə uşaqları təbrik etdi, onlara xoş arzularını çatdırdı. Bildirdi ki, ümummilli lider Heydər Əliyev tərəfindən əsası qoyulmuş dövlət uşaq siyasəti ölkəmizdə daim uşaqların hərtərəfli inkişafına yönəlmişdir. Sülh – əmin-amanlıq, qurub-yaratmaq, dinclik, sosial, iqtisadi və mədəni inkişafdır. Sülhün carçıları isə gələcəyimiz olan uşaqlardır.

Tədbirdə çıxış edən uşaq yazarları və digər qonaqlar tərəqqi, inkişaf üçün sülhün zəruriliyini qeyd edərək irqindən, dinindən, millətindən asılı olmayaraq hər bir dövlətin, hər bir bəşər övladının bunun üçün çalışmalı olduğunu vurğuladılar, uşaqlara öz şeirlərini oxudular, qeyd olunan gün münasibətilə təbriklərə qoşuldular. Tədbirdə şagirdlərin hazırladıkları bədii kompozisiyalar, uşaq yazarı Aygün Bünyatzadənin “Şirniyyatatan silahlar” nağılı əsasında qoyulmuş tamaşa, şeirlər, vətənpərvərlik və sülh mövzusunda mahnılar, rəqslər ifa olundu. F. Köçərli adına Respublika Uşaq Kitabxanası və uşaq yazarları tərəfindən məktəb kitabxanasına müxtəlif mövzularda kitab və jurnallar hədiyyə edildi.

İncəhörüm

Danışacağım bu əhvalatın nə bizim ölkəyə, nə də ki, ölkədəki fənərlərə dəxli yoxdur. Amma dünya hər birimizin evidir. Və biz də bütöv bir ailəyik. Ağ, sarı, qara olmağımızdan asılı olmayaraq... Olduqca böyük bir ailə. Yer kürəsinin şimalı, cənubu, şərq, qərbi bu böyük ailənin hər bir üzvü üçün doğmadır. Mehriban, gülümsər, günəşli-aylı Yer kürəsi biz insanların payına düşən ən gözəl planetdir. İstəyirəm ki, biləsən, bu təbəssüm dolu planetin bir küncündə dünyaya gəlmiş qorxunc və dəhşət saçan Cek fənəri belə xeyirxah və mərhəmətli olanda çox gözəl ola bilər. Hətta o qədər gözəl ki, ondan düşən kölgə mələklərin kölgəsini xatırladır...

Bu hadisə çox böyük ölkənin kiçik bir əyalətində baş verib. Kiçik əyalətin zəngin saraylarından birində. Helloween bayramı ərəfəsində. Elə bir vaxtda ki, artıq bir neçə dəqiqədən sonra Helloween astanadan evlərə qədəm basacaq, şən nəğmələr, qeyri-adi kostyumlar, qorxunc maskalar, rəngbərəng peçenyələr, konfetlər, şəkərdə bişirilmiş almalarla sübhədək davam edəcəkdi. Hər kəs xoşbəxt olacaqdı. Bir anlığa ölkədə yoxsullarla zənginlərin həyatı bir nöqtədə eyniləşəcək, sevinc hamıya nəsis olacaq, təbəssüm bütün dodaqlara qonacaqdı...

Amma indi... Üzdən dəhşətli görünən, amma olduqca məzəli və xeyirxah Cek fənəri dünyaya gəlmiş zəngin sarayın pəncərəsində oturub baş verənləri kədərlə izləyirdi. Ev sahibəsinin aramsız qışqırıqları və qəddar qərarları onu kədərləndirirdi:

– Ey, sizinlə deyiləm, tez olun. Tələsin. Axmaqlar. Alınan hədiyyələri və maskaları yığın zirzəmiyə. Ağızını bərk-bərk bağlayın. Açarını da verin mənə...

Evin ən cəsarətli xidmətçisi Elle qəddar xanımın nə demək istədiyini anlamırmış kim yüngülcə etiraz etdi:

– Amma, madam Sofi... Düşünürəm ki, sonra bu hədiyyələri zirzəmidən daşıyıb uşaqlara vermək çətin olacaq... M...mm...mm... Yəni çox vaxt aparacaq. Amma cənab Boggis onları uşaqlar üçün sifariş verib. Hələ dünya səyahətinə çıxmamışdan əvvəl... Madam Sofi... Deyirəm, bəlkə yaxın otaqların birinə yığaq... Ya da ki, mətbəxə...

Madam Sofi Ellenin cəsarətinə mat qalmış kimi gözlərini bərəltirdi. Kirpiklərini oynatdı və bağırdı:

– Tez bir zamanda bu qızı rədd edin saraydan. Əmrrrrr edi-rəmmmm... Cənab Boggis, cənab Boggis... Aparın bu zavallını...

Saray mühafizəçiləri elə o saat Ellenin qollarını arxaya çəkə-çəkə onu saraydan çıxartdılar. Madam

HELLOVEEN HƏDİYYƏLƏRİ

Sofi qalib görkəmlə sarayın ortasında var-gəl etdi. Və şirniyyatları zirzəmiyə daşıyanların dalınca baxıb kinayə ilə dedi:

– Tez olun, tez. Yiğışdırın bunları. Mənim küçədən keçənlərə paylayacaq qədər çox sərvətim yoxdur.

Bütün bunları seyr edən Cek fənəri hirsindən yerində çalxalandı. Dıgırlandı. Amma neyləyə bilərdi ki?! O, adicə Cek fənəriydi. Adıdan adı. Üzünə dəhşətli ifadə verilməsinə baxmayaraq, qəlbi çox kövrək və gombul Cek fənəri...

Gecədən xeyli keçmişdi. Səhər Helloveen şənlikləri başlayacaqdı. Uşaqlar rəngbərəng kostyumlar geyib qapıları döyəcək, aldıkları hədiyyələrin əvəzində dualar edəcəkdilər. Həmin gün hamı eyni olacaqdı. Qəddar monstr və küpəgirən qarı, cin və saqqallı dəniz qulduru, insan kəlləsi kimi qorxunc geyimlərin və maskaların hər birinin içindən ətrafa qəhqəhələr və xoş arzular səpələnəcəkdilər... Bəs madam Sofi?! Axı onun qəddarlığı maska və geyim deyildi. O bunu nə əynindən, nə də üzündən çıxarda biləcəkdilər. Ehh...

Cek fənəri həyəcədən yırğalandı. Var qüvvəsi ilə. Elə yırğalandı ki, içindəki şam silkələndi... Və aşdı. Şamın yanan ucu qarşısındakı pərdəni alovlandırdı... Alov pərdədən pərdəyə, çərçivədən çərçivəyə, qapıdan qapıya keçdi... Sonra hay-harəy başladı. Yanğınsöndürənlər gəldi. Heç kəsin yadına alovlar arasında daş kimi yatmış madam Sofini xilas etmək düşmədi...

Səhər bir dəstə uşaq Helloveen nəğmələri oxuya-oxuya yanmış sarayın qapısını döydü. Kimsə pıçıldadı:

– Yanıq iyi gəlir...

– Qayıdaq?

– Qorxuludur...

Daha cəsarətlisi dedi:

– Yəqin zirzəmi yanmayıb. Gəlin gedək...

Bir az siçanları qorxudaq... Ha ha ha... Bayram monstroları... Ha ha ha... Qoy siçanlar görsün ki, helloveencilər necə cəsurdurlar...

Uşaqlar yanmış sarayın hələ də tüstülənən dəhlizləri ilə zirzəmiyə endilər. Zirzəmini ələk-ələk etdilər. Qədim qab-qacaq, toz basmış pal-paltar qalaqları arasında o tərəf bu tərəfə qaçdılar, yoruldular... Ayaqlarını uzadıb kürəklərini divarlara söykədilər. Birdən kimsə dedi:

– Vanil ətri gəlir...

– Və darçınlı peçenye...

Və... Qoçaqlardan biri zirzəminin sonuncu otağının qapısını açdı... Bu, Helloveen hədiyyələri yığılmış həmin otaq idi...

A LEAF FROM HEAVEN

Hans Christian Andersen

High up in the clear, pure air flew an angel, with a flower plucked from the garden of heaven. As he was kissing the flower a very little leaf fell from it and sunk down into the soft earth in the middle of a wood. It immediately took root, sprouted, and sent out shoots among the other plants.

“What a ridiculous little shoot!” said one. “No one will recognize it; not even the thistle nor the stinging-nettle.”

“It must be a kind of garden plant,” said another; and so they sneered and despised the plant as a thing from a garden.

“Where are you coming?” said the tall thistles whose leaves were all armed with thorns. “It is stupid nonsense to allow yourself to shoot out in this way; we are not here to support you.”

Winter came, and the plant was covered with snow, but the snow glittered over it as if it had sunshine beneath as well as above.

When spring came, the plant appeared in full bloom: a more beautiful object than any other plant in the forest. And now the professor of botany presented himself, one who could explain his knowledge in black and white. He examined and tested the plant, but it did not belong to his system of botany, nor could he possibly find out to what class it did belong. “It must be some degenerate species,” said he; “I do not know it, and it is not mentioned in any system.”

“Not known in any system!” repeated the thistles and the nettles.

The large trees which grew round it saw the plant and heard the remarks, but they said not a word either good or bad, which is the wisest plan for those who are ignorant.

There passed through the forest a poor innocent girl; her heart was pure, and her understanding increased by her faith. Her chief inheritance had been an old Bible, which she read and valued. From its pages she heard the voice of God speaking to her, and telling her to remember what was said of Joseph’s brethren when persons wished to injure her. “They imagined evil in their hearts, but God turned it to good.” If we suffer wrongfully, if we are misunderstood or despised, we must think of Him who was pure and holy, and who prayed for those who nailed Him to the cross, “Father forgive them, for they know not what they do.”

The girl stood still before the wonderful plant, for the green leaves exhaled a sweet and refreshing fragrance, and the flowers glittered and sparkled in the sunshine like colored flames, and the harmony of sweet sounds lingered round them as if each concealed within itself a deep fount of melody, which thousands of years could not exhaust. With pious gratitude the girl looked upon this glorious work of God, and bent down over one of the branches, that she might examine the flower and inhale the sweet perfume. Then a light broke in on her mind,

and her heart expanded. Gladly would she have plucked a flower, but she could not overcome her reluctance to break one off. She knew it would so soon fade; so she took only a single green leaf, carried it home, and laid it in her Bible, where it remained ever green, fresh, and unfading. Between the pages of the Bible it still lay when, a few weeks afterwards, that Bible was laid under the young girl’s head in her coffin. A holy calm rested on her face, as if the earthly remains bore the impress of the truth that she now stood in the presence of God.

In the forest the wonderful plant still continued to bloom till it grew and became almost a tree, and all the birds of passage bowed themselves before it.

“That plant is a foreigner, no doubt,” said the thistles and the burdocks. “We can never conduct ourselves like that in this country.” And the black forest snails actually spat at the flower.

Then came the swineherd; he was collecting thistles and shrubs to burn them for the ashes. He pulled up the wonderful plant, roots and all, and placed it in his bundle. “This will be as useful as any,” he said; so the plant was carried away.

Not long after, the king of the country suffered from the deepest melancholy. He was diligent and industrious, but employment did him no good. They read deep and learned books to him, and then the lightest and most trifling that could be found, but all to no purpose. Then they applied for advice to one of the wise men of the world, and he sent them a message to say that there was one remedy which would relieve and cure him, and that it was a plant of heavenly origin which grew in the forest in the king’s own dominions. The messenger described the flower so that its appearance could not be mistaken.

Then said the swineherd, “I am afraid I carried this plant away from the forest in my bundle, and it has been burnt to ashes long ago. But I did not know any better.”

“You did not know, any better! Ignorance upon ignorance indeed!”

The poor swineherd took these words to heart, for they were addressed to him; he knew not that there were others who were equally ignorant. Not even a leaf of the plant could be found. There was one, but it lay in the coffin of the dead; no one knew anything about it.

Then the king, in his melancholy, wandered out to the spot in the wood. “Here is where the plant stood,” he said; “it is a sacred place.” Then he ordered that the place should be surrounded with a golden railing, and a sentry stationed near it.

The botanical professor wrote a long treatise about the heavenly plant, and for this he was loaded with gold, which improved the position of himself and his family.

And this part is really the most pleasant part of the story. For the plant had disappeared, and the king remained as melancholy and sad as ever, but the sentry said he had always been so.

Douşan Edvardın qeyri-adi səyahəti

On doqquzuncu bölüm

Günlər keçirdi. Günəş səhər çıxır, axşam batırdı. Ata hərdən evə gəlir, amma bəzən günlərlə gözə görünmürdü. Edvardın qulaqları çeynənməkdən nazılmış, yun köynəyi süzük-süzük olmuşdu. Onu aramsız qucaqlayır, öpür, sıxcalayırdılar. Amma bütün bunlar

Altıncı ay başlayanda artıq onu qanlı öskürər rahat buraxmırdı. Nəfəsi kəsik-kəsik və olduqca gücsüz idi. Hətta nəfəs alıb-verəndə adama elə gəlirdi ki, o artıq nəfəs almağın mümkünlüyünü belə unudub.

– Günəşim, nə oldu sənə, nəfəs al, Sara, əzizim, – yanında oturan Brays dayanmadan təkrar edirdi.

onu bir azacıq da olsun narahat etmirdi. Hələ bütün edilənlər azmış kimi, Brays hər gecə evə gələndə onu əlinə alır, qollarına və ayaqlarına bağlanmış ipləri çəkir, Edvard da fasiləsiz rəqs edirdi. Yorulmadan...

Bir ay keçdi, iki ay, üç ay... Sara-Rutun halı getdikcə pisləşirdi. Beş ayın tamamında o artıq yeməkdən birdəfəlik əl çəkdi... Günlərlə ac qaldı.

“Nəfəs al, – Sara-Rutun qolları arasında sıxılmış Edvard da lap dərindən gələn səsi ilə yalvarırdı, – xahiş edirəm, Sara-Rut, nəfəs al”.

Artıq son günlər Brays ümumiyyətlə işə getmirdi. Bütün günü evdə otururdu. Sara-Rutu qucağında gəzdirir, yırğalayır, yelləyir, ona layla deyirdi.

Günlərin bir günü, günəş göydən yerə

şəfəqlərini ələyəndə, səhndən Sara-Rut bir daha nəfəs almadı.

– Yooox, yox, bu ola bilməz! – Brays dəhşətlə təkrarlayırdı. – Sara, həyatım, günəşim, nəfəs al, nəfəs al, əzizim.

Edvard Sara-Rutun əlindən dənən axşam yerə düşmüşdü və o bunu hiss etməmişdi. İndi də döşəmənin üstündə üzüstə qalmış, qolları və ayaqları hərəsi bir tərəfə baxan Edvard Braysın hıçqırıqlarını dinləyir və dəhşətə gəlirdi. Sonra o atanın addım səslərini eşitdi. Ata Braysın üstünə qışqırmağa başladı. Sonra ata hönkürdü və Edvard onun hıçqırıqlarını sonadək dinlədi.

– Sən ağlama! Sənin ağlamağa haqqın yoxdur! – Brays qışqırırdı. – Sən onu sevmirdin. Bir azca da olsa, sevmirdin. Sən heç indi də bilmirsən ki, sevgi nədir.

– Mən onu sevirdim. Çox sevirdim. Təsəvvür etməzsən ki, nə qədər çox sevirdim.

“Mən də onu sevirdim, – Edvard öz-özünə deyirdi. – Mən onu ürək-dən sevirdim. İndi o həyatda yoxdur. Qəribədir. Çox qəribədir. Bundan sonra necə yaşayacam?! Əgər bu dünyada Sara-Rut yoxdursa, bəs nə var?!”

Ata və oğul davamlı qışqırırdılar.

Amma ən dəhşətlisi bu oldu ki, ata Sara-Rutun ona məxsus olduğunu, onun qızı olduğunu, Sara-Rutu özü dəfn edəcəyini dedi.

– O sənin deyil! – Brays qışqırırdı. – Sənin buna haqqın çatmır.

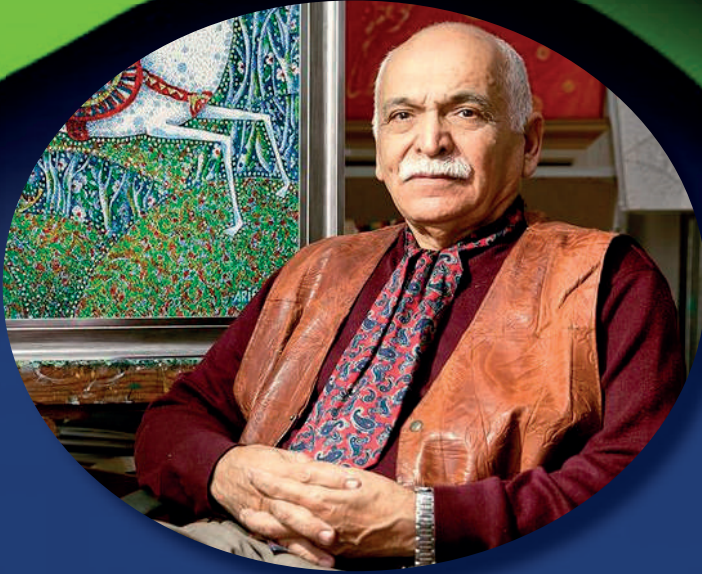
Amma ata güclü idi və o qalib gəldi. Sara-Rutu yorğanın arasına büküb apardı. Daxmada səssizlik oldu. Brays o tərəf-bu tərəfə addımlayır və dodağının altında donquldanırdı. Və nəhayət, Braysın ağına gəldi ki, Edvardı yer-dən qaldırsın.

– Getdik, Zınqırov, bizim artıq burada heç bir işimiz yoxdur. – Brays dedi. – Getdik Memfisə.

**Rus dilindən
çevirdi
SEVİNC NURUQI-
Zİ**

Arif Hüseynov ~ 75

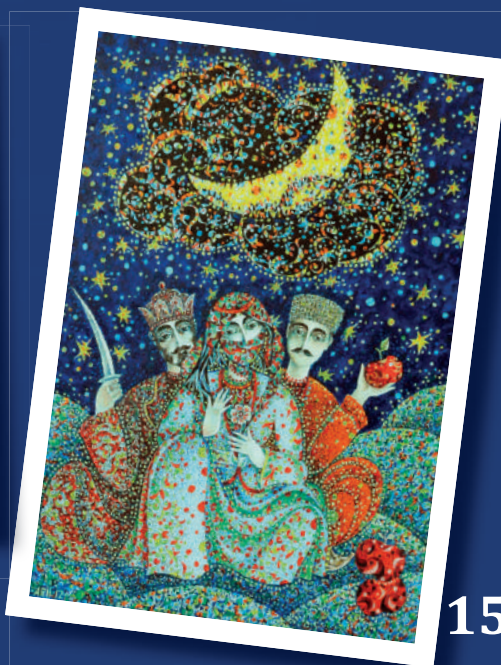
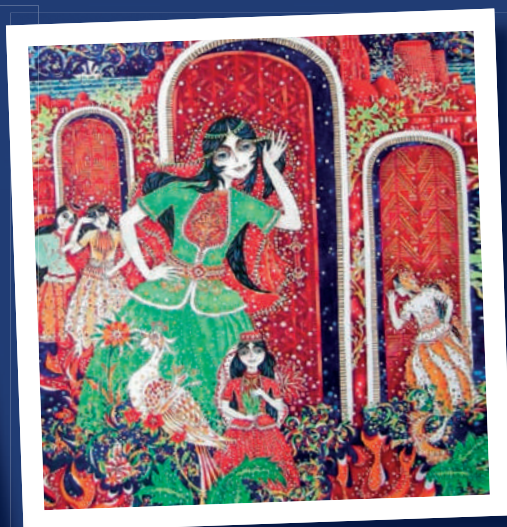
Sizə yaradıcılıq uğurları və sağlamlıq arzu edirik, əziz Arif Hüseynov!

O, rənglərin dili ilə danışır. Hamı ilə. Həm uşaqla, həm böyüklə. O, rənglərdən gözəlliklər yaradır. Xəzan, ayaz, səma, qırov, şimşək, çiskin, leysan - o qədər təbiidir ki, onun fırçasında, sanki göylərdən süzülüb axıb, torpaqdan rəng alıb rəngləyib. Onun... Sevimli Arif Hüseynovun. Görkəmli qrafika ustasının, Xalq rəssamının.

Arif Hüseynov - qədim Bakımızın qədimdən qədim Qala kəndində dünyaya göz açdı. Bir ömür boyu Bakını alınmaz qalası hesab etdi. Sevdidi, əzizlədi, oxşadı onu. Rənglərilə boyadı, sığalladı, əzizlədi onu. Cadar-cadar daşlarında fırçasının izi qaldı. Bakını sevsəvə çəkdi, gecəsini sayrışan ulduzların işığında, gündüzünü al günəşin bərq vuran şüalarının yaraşığında köçürtdü tablolarına. Qədim

İçərişəhərin hər dalanını başqa bir sevda ilə fırçaya aldı, başqa bir EŞQ ilə kətana köçürtdü. Bir ömür rənglərə sadıq qaldı. Bir ömür ağla qaranın vəhdətində işlədiyi tabloları belə min rəngə çaldı. O rənglər səltənətinin danılmaz qəhrəmanı oldu. Bir fırça ilə bir Vətənə əvəzsiz xidmətlər göstərdi.

Hər yerdə uşaqların əhatəsində olmağı bacardı Arif Hüseynov. Onlara rənbərəng kitablar bağışladı. Uşaqların bapbalaca qəlbində böyük bir rəng sarayı ucalda bildi. Yüzlərlə uşağa rəssamlığın sirrini öyrətdi, onların kətan üzərində şütüyən fırçalarından ilham almağı bacardı. Yola saldığı illər onu zərrəcə yormadı, həvəsdən salmadı. Əksinə daha yaradıcı, daha şanslı, daha bol enerjili etdi. Və gətirib çıxartdı 75 yaşına.

ПРИНЦЕССА, не желавшая играть в куклы

АСТРИД ЛИНДГРЕН

Жила-была на свете принцесса. Звали ее Лисе-Лотта. Волосы у нее были светлые, кудрявые, глаза голубые, почти как у всех принцесс. А еще была у нее целая комната игрушек. Чего там только не было: и чудесная маленькая мебель, и игрушечные кухонные плиты с настоящими маленькими кастрюльками и кофейниками. Были там и всякие игрушечные звери, и мягкие игрушечные кошки, и косматые игрушечные собачки, и кубики, и коробки с красками, и альбомы для раскрашивания, и настоящий игрушечный магазин с изюмом, миндалем, сахаром и леденцами в коробочках и много-много кукол. Но принцесса не желала играть в куклы. Не желала — и все тут.

Ее мама-королева всякий раз огорчалась, когда видела, как Лисе-Лотта сидит невеселая в своей красивой комнате с игрушками и все о чем-то думает да думает.

— Лисе-Лотта, почему ты не хочешь в куклы играть?

— Это так скучно, — отвечала Лисе-Лотта.

— Может, тебе купить новую куклу? — спрашивала королева.

— Нет, нет, — отвечала Лисе-Лотта, — я вовсе не люблю кукол.

И тогда королева стала думать, что Лисе-Лотта захворала, и послала за собственным доктором принцессы который тут же явился и дал новое лекарство. Теперь то уж она приободрится, повеселеет и начнет играть в куклы, — решил доктор.

Но не тут-то было. Лисе-Лотта, правда, попыталась успокоить свою маму-королеву. Сотни миленьких кукольных платьиц висели на маленьких-премаленьких вешалках, оставалось только выбирать. Она взяла куклу в голубом платьице и надела вместо него красное. Но тут же, едва успев переодеть куклу и взглянуть на нее, сказала: — Ты такая же противная, как и была.

И, зашвырнув куклу в угол, заплакала.

Принцесса жила в необыкновенно красивом замке вместе с папой-королем и мамой-королевой. И была у них целая сотня придворных дам и столько же кавалеров. У Лисе-Лотты ни братьев, ни сестер не имелось, и других детей она не знала. Королева считала, что маленькой принцессе не подобает играть с детьми, которые родились не принцессами и не принцами. Лисе-Лотте, никогда не видавшей других детей, казалось, что на свете есть одни только взрослые, а маленькая она одна. Если иногда какая-нибудь из придворных дам пыталась

поиграть с Лисе-Лоттой, девочка замыкалась, потому что считала это нелепым, садилась на стул и молчала.

Замок располагался посреди большого сада, а вокруг тянулась высокая каменная стена. Заросшая колючими розами, она все равно оставалась высокой каменной стеной, так что не выглянешь на волю и не узнаешь, что за этой стеной находится. Правда, в той стене были чудесные ворота с высокими решетками, которые открывались и закрывались всякий раз, когда король выезжал в своей золоченой, запряженной шестеркой белых лошадей карете. Но у ворот всегда несли службу королевские солдаты, и Лисе-Лотта не хотела туда ходить: она была немножко застенчива.

В самой глубине сада находилась маленькая-премаленькая решетчатая калитка. Ни одного солдата возле нее на страже не стояло, калитка была заперта, а ключ висел рядом на крючке. Принцесса часто гуляла у этой калитки и смотрела на волю.

Но однажды случилось нечто удивительное. Подойдя к решетке, принцесса увидела, что за ней стоит человек ничуть не больше ее самой. Это была просто-напросто маленькая девочка, точь-в-точь такая же маленькая, как и

сама принцесса, только платье на этой девочке было не шелковое, как на Лисе-Лотте, а ситцевое, в скромную клеточку. Девочку звали Майей.

— Почему ты такая маленькая? — спросила Лисе-Лотта.

— Не меньше, чем ты, — ответила Майя.

— Так-то оно так, — сказала Лисе-Лотта, — но мне казалось, что я — единственная на свете такая малышка.

— Мы с тобой, пожалуй, одинаковые, — сказала Майя. — Тебе бы нужно повидать моего братца у нас дома, он — вот такой малюсенький.

И Майя показала руками, какой именно он величины. Лисе-Лотта осталась весьма довольна. Подумать только, на свете есть люди, такие же маленькие, как она сама. А может, найдутся и еще меньше.

— Открой мне калитку, и мы сможем поиграть, — предложила Майя.

— Ну уж нет, — сказала Лисе-Лотта, — хуже игр ничего на свете нет, уж я-то знаю. А ты любишь играть?

— Еще бы! И в самые разные игры, — сказала Майя. — Вот с этой моей куклой.

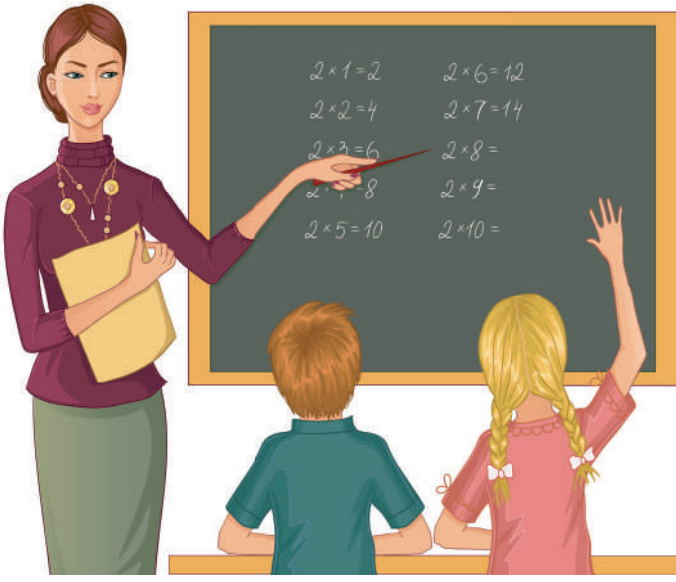
Она протянула что-то, больше похожее на чурбанчик, закутанный в тряпки. Это была деревянная кукла. Когда-то, возможно, у нее и было лицо, но теперь нос отвалился, а глаза Майя сама нарисовала красками. Лисе-Лотта никогда в жизни не видела такой куклы.

— Ее зовут Крошка, — пояснила Майя. — И она такая славная!

«Может, — подумала Лисе-Лотта, — с Крошкой играть веселее, чем с другими куклами. Как бы то ни было, это очень приятно побыть с кем-то, кто такой же, как ты».

Продолжение следует

Mən bu il 4- cü sinfə gedəcəyəm. Mənim adım Sevincdir. Məktəbimi çox sevirəm. Eləcə də mənim üçün əziz olan Xanım müəlliməni. Təkcə mən yox, bütün sinif yoldaşlarım Xanım müəlliməni çox sevir.

Mən sentyabrın 15-ni səbrsizliklə gözləyirdim. Hem yoldaşlarımdan, həm sinif otağımdan otrü çox darıxmışdım, həm də əziz müəlliməmin görüşünə tələsirdim.

Nəhayət, həmin gün gəlib çıxdı. Səhər tezdən yuxudan oyandım. Paltarlarımı geyinməmişdən əvvəl həyətə kecb Xanım müəllimə üçün bir dəstə gül dərdim. Sonra təzə paltarlarımı geyindim. Anam saclarımı səliqəli hörüb bant bağladı. Gül dəstəsini götürüb yollandım doğma məktəbimə...

Məktəbin həyəti uşaqlarla dolu idi. Hamı 15 sentyabr-Bilik Günü münasibətilə təşkil olunmuş tədbirin başlanmasını gözləyirdi. Uşaqların sevinc dolu səsləri məktəbi bürümüşdü. Gözüm sinif yoldaşlarımı axtardı. Uşaqların içərisində onları görə bilmədim.

Birdən onları məktəbin hasarının yanında toplandığını gördüm. Tez sevincle onların yanına qaçdım. Lakin üzlərindəki kədəri görüb çox təəcübləndim.

- Uşaqlar sizə nə olub? Niyə belə qəmlisiniz?

Səlim dedi:

- Sevinc, sənin heçnədən xəbərin yoxdur?

Məni maraq lap bürüdü:

- Axı deyən görüm nə olub?

Pakizə kövrəlib dedi:

- Bizə daha Xanım müəllimə dərs deməyəcək.

Aysel dedi:

- Xanım müəllimə məktəbimizdən həmişəlik gedib.

- Axı niyə?

- Uşaqlar ciyinlərini çəkib susdular.

Qərara aldım ki, tədbirdən sonra direktorumuz Adil müəllimin yanına gedək.

Hamımız tədbirin tez bitməsini arzulayırdıq. Nəhayət, tədbir bitdi. Tez direktorun otağına qaçdıq. Qapını döyüb təngənəfəs içəri daxil olduq. Adil müəllim soruşdu:

- Uşaqlar, sizə nə olub?

Sınıf nümayəndəsi Gülnaz dedi:

- Adil müəllim, deyirlər Xanım müəllimə daha bizə dərs deməyəcək, məktəbimizdən birdəfəlik çıxıb gedib.

Adil müəllim dedi:

- Hə... O məsələ... Gəlin uşaqlar əyləşin. Mən sizə hər şeyi izah edəcəm.

- Uşaqlar, bildiyiniz kimi, Xanım müəllimə 65 yaşını tamamlayıb. Hətta yadınızdadırsa, aprel ayının 29-u məktəbimizdə Xanım müəllimənin yubileyini təntənəli şəkildə qeyd etdik. 40 ilə yaxındır ki, Xanım müəllimə uşaqlara dərs deyir. Artıq o dincəlməlidir. Ona görə də məktəbimizdə bir daha işləməyəcək. Sizin sevimli müəlliminiz təqaüdə çıxıb. İndi isə gəlin gedək sinfinizə sizi yeni müəllimənlə tanış edim.

Biz fikirli halda sinfimizə addımladıq.

Əziz uşaqlar, bütün bunlar Sevincin bizə danışdıqları idi. Yəqin ki, uşaqların yeni müəllimlə tanış olmaları sizi maraqlandırır. Elə isə hekayəmizə davam edək...

UNUDULMAZ

Direktor Ləman müəllimə ilə tanış edib getdi. Sinfə dərin bir süküt çökdü. Bütün şagirdlər başlarını aşağı salıb oturmuşdular. Sevinc isə əlindəki gül dəstəsini bərk-bərk tutub saxlamışdı. Ləman müəllimə uşaqlarla ünsiyyət qurmağa çalışsa da alınmırdı. Heç kim danışmaq istəmirdi. Birdən Ləman müəllimə sinfdən çıxdı. Uşaqlar elə bildilər ki o dərs deməkdən imtina edəcək. Lakin o direktorun otağına keçib dedi:

– Adil müəllim, deyəsən, bu uşaqlar məni qəbul etməyəcəklər, onların baxışlarında özümə qarşı nifrət görürəm. Amma bir fikrim var. İstəyirəm uşaqlarla birlikdə Xanım müəllimənin görüşünə gedək. Həm onun xeyir-duasını alaram, həm uşaqları sevindirərəm.

Adil müəllim dedi:

– Çox gözəl fikirdir, gedin, Xanım müəllimə də çox sevinəcək.

Ləman müəllimə sinfə qayıtdı və uşaqlara dedi:

– Uşaqlar, istəyirəm Xanım müəllimə ilə görüşüm, mənim ondan öyrənməli çox şeyim var. Amma evini tanımıram. Bəlkə birlikdə gedək?

Sinifdə sanki bir canlanma yarandı. Uşaqların simasını təbəssüm bürüdü. Hamı bir yerdə Xanım müəlliməni görməyə getdilər. Müəllimə uşaqları görüb sevindi və kövrəldi, onları bağrına basdı və dedi:

– Siz məni bu gün çox sevindirdiniz. – Sonra

üzünü Ləman müəlliməyə tutub dedi. Qızım, minnetdaram ki, sən bu gün məni balalarım ilə görüşdürdün. Təbrik edirəm, həmişə xoş sədələrini eşidim.

Ülviyyə Musayeva / Şəmkir rayonu

MÜƏLLİM

Qarabağ atı

yel qanadlı canlı əfsanə

1956-cı ildə Böyük Britaniyaya səfər edən sovet rəhbəri Nikita Xruşşov kraliça II Yelizavetaya Ağdam Atçılıq Zavodundan olan "Zaman" adlı Qarabağ atı da bağışlayıb.

Kral, ya da kraliça?

*Öz əvvəlki hökmündəmi
bu gün yenə*

Britaniyada kraliça?

Kraliça Yelizaveta...

Ekzotika vurğundur

Kraliça Yelizaveta.

Səyahətə çıxan zaman

qamçı vurmaz o hər ata!

Meyl salıb Qarabağdan

Töhfə kimi gətirilən

Kəhər ata!

"Zaman" yatmır ipə, sapa,

Dirək olub kişnərtisi yerə, göyə...

Bəxtiyar Vahabzadə

Qarabağ atı Azərbaycanın Qarabağ ərazisinə məxsus dağ-minik at cinsidir. Ən yaxşı atlar Şuşa, Ağdam və bu rayonlara yaxın ərazilərdə yayılmışdır.

Qarabağ atı yüksək qaçış sürəti ilə seçilir. Rekord sürət Ağdam Atçılıq Zavodunda yetişdirilən Sumqanda adlı at tərəfindən 1600 metr məsafəni 1 dəqiqə 54 saniyəyə (50.52 km/saat), 2400 metr məsafəni isə 2 dəqiqə 52 saniyəyə (50.24 km/saat) qaçmaqla qeydə alınıb.

Bu atların əsas yerləş forması çaparaq yerişdir, yerışı geniş və cəld, bütün hərəkətləri çevikdir. Qarabağ atı hündür, çevik, hərəkəti səlis, bədən quruluşu möhkəmdir. Qarabağ cinsli atlar orta boylu, əzələli, yorğa atdır. Başları balaca, profilləri düzdür. Arxası və beli düz, döşü və ümumiyyətlə, gövdəsi enli, ayaqları quru, temperamentli, oynaqdır. Dərisi nazik, tükləri yumşaq və parıltılıdır.

Qarabağ atını başqalarından fərqləndirən əsas cəhət sarı-qızılı, yaxud parlaq narıncı rəngidir. Yalnız Qarabağ atlarına məxsus olan bu orijinal çalardan kürən, qızılı kəhər, qızılı qonur rəngli atlar da yaranıb. Xarakterik nişanlarının biri ayaqlarını müxtəlif dərəcədə səkil (ağlıq), alınının təpəl (qaşqa) olmasıdır. Bu nişanlar xüsusən "Ceyran" tipində daha çox təsadüf edilir. Qarabağ atlarının köhnə tipləri "Maymun" (Xoşbəxt), "Qarnıyırtıq" və "Əlyetməz" (Ceyran) adlı ayğırlar nəslə olub.

"Ceyran" tipinin boz rəngli qisminə "Gülgün" deyərmişlər.

"Sərdar", "Sultan", "Şah", "Ağalar", "Divar", "Meymun" və s. ayğırlardan keçmişdə "Atlı qvardiya

alayının nümunəvi zabıt atı" kimi istifadə edilməsi, bu atların yüksək iş qabiliyyətini bir daha sübut edir.

Bir çox tədqiqatlardan belə qənaətə gəlmək olar ki, Qarabağ atları öz mənbəyini ən qədim zamanlarda Azərbaycanda mövcud olmuş atlardan, əsas etibarilə, Neseý atlarından götürmüşdür.

Şuşanın gerbində yaşıl sahədə çapan qızıl Qarabağ atı

Bəli... Şuşa öz atları ilə öyünürdü. O zaman təkçə Şuşa qəzasında yüzdən sox atçılıq zavodu var idi. Pənah xanın, onun oğlu, Qarabağın sonuncu müstəqil hakimi İbrahim xanın, İbrahim xanın oğlanları Mehdiqulu xanın, Məhəmməd Həsən ağanın, onun oğlu Cəfərqulu – Cavanşir xanın, Xan qızı Natəvanın (Usmiyevlərin), Xan nəvəsi Mirzə Əli bəyin, Əsəd bəyin, Fərəculla bəyin, İbrahim bəyin, Süleyman xanın, Tağı bəyin, Hüseyin Ağa Ağanlının, Məmməd bəy Gilaninin, Adıgözəl bəy Gilaninin, Adıgözəl bəyin oğlu Hüseyin bəyin, Mədətovun mehtəri Əbdülrəhmanın, kavalər Əli bəyin övladlarının, Məmməd bəy Qarabağlının, Məmmədqasım ağanın və digər xan zümrəsinə daxil olan sülalələrin nümayəndələrinə məxsus zavod və tövlələrdə Qarabağ atları yetişdirilirdi.

1832-ci ildə Qarabağ əyalətində 250 aygırı və 1400 madyanı olan 11 atçılıq zavodu var idi. Satış üçün atların yetişdirilməsi ilə iri feodallar məşğul olurdular. Onlar çoxlu sayda madyan yetişdirir və onlardan alınan balaları satışa verirdilər. 1831-ci ildə Qarabağda bir atın qiyməti 30 çervondan 300 çervona qədər idi ki, bu da öz dövrü üçün kifayət qədər böyük məbləğ idi.

Qarabağın Xan zavodlarında əsasən 3 növə aid atlar saxlanılırdı: "Maymun", "Qarnıyırtıq" və "Əlyetməz":

Qarabağ atı – tarixdən gələn səs

İl ərzində iki dəfə Cıdır düzündə atçaparlar arasında yarışlar keçirilir, qaliblərə qiymətli hədiyyələr verildirdi. İbrahim xanın atlarına dünya bazarında tələbat böyük idi. Xurşidbanu Natəvan da atçılıqla fəal məşğul olurdu və onun bütün ölkədə məşhur olan ilxısı vardı. Şairənin Qarabağ atları 1867-ci ildə Parisdə, Moskvada və Tiflisdə ümumdünya kənd təsərrüfatı sərgilərində iştirak edir və hər dəfə də qalib gələrək, qızıl medallarla mükafatlandırılmışdır.

Ən məşhur at cinslərinə malik ingilislər belə Qarabağ atlarına maraqla göstəriblər. 1823-cü ildə ingilislər Mehdiqulu xanın zavodundan bahasına 60 baş madyan alıb aparıblarmış. Deyilənə görə, bu,

zavodu tənəzzülə sürükləyib. 1826-cı ildə İran qəsbkarlarının çoxlu Qarabağ atını ələ keçirməsi də Qarabağ atçılığına böyük zərbə vurub.

Süvaridə, idman yarışlarında ucaboy atlara tələbatın yaranması da Qarabağ atlarının taleyində mənfi iz buraxıb. Bu tələbatı ödəmək üçün bəzi at zavodlarında Qarabağ atlarını ucaboy ərəb və Axaltəkə atlarıyla cütləşdirməyə başlayıblar. Ucaboy atlara tələbat həm də yeni zavodların tikilməsinə yol açıb. 1871-ci ildə Qarabağ atlarının cinsini yaxşılaşdırmaq məqsədilə Xan qızı Natəvan öz ilxısından 20 baş madyan və Ceyran adlı bir aygır ayırır. Lakin zavodun təşkili baş tutmur. Şuşa qəzasında 1860-cı ildə təşkil edilmiş aygırlar tövləsi də inkişaf edə bilməyib. Tövlə 1885-ci ildə ləğv edilir. Əvəzinə Zurnabadda (indiki Xanlar kəndinin yaxınlığında) çarıça Yelizavetanın at lövhəsi yaradılıb. Lakin əhalinin bu işə marağı olmadığından 1893-cü ildə o, Tiflis şəhərinə köçürülüb.

Qarabağ atına heykəl

İsveçrəli at saxlayan Hans Hutmeyer isə hətta malikanəsinin qarşısında XIX əsrin məşhur Qarabağ atı Əlyetməzə heykəl də qoyub. Bu həmin Əlyetməzdi ki, Rusiyada knyaginya Usmiyevanın at zavoduna məxsus olub və 1867-ci ildə ümumrusiya sərgisində mükafat alıb.

Sualtı və yerüstü park

Avstriyanın Tragös ərazi dairəsində Ştiriya kəndində bir göl var. Dörd tərəfdən Alp dağları ilə əhatə olunmuş bu göl nə yerin altındadır, nə üstündə... Bir dəqiqə... Yəqin anlamadın. Əlbəttə. Kim anlayar ki?! Necə yəni?! Nə yerin altındadır, nə üstündə...

İndi bir-bir başa salacağam. Diqqətlə dinlə. Deməli belə, Avstriyada bir göl var. Yəni ki, ilin yarısında bu göl var, yarısında yoxdur. Yəni yazda və yayda var, payızda və qışda yoxdur.

Yayın axırına yaxın rənginə görə Yaşıl göl adlandırılan bu göl yoxa çıxır. Bütün suyu buxarlanıb göylərə çəkilir. Yerində qalır, sadəcə park. Nə vaxtsa suyu qurumuş gölün yerində kimlərsə park salıb və bu park da gölün suyu quruyanda gözə görünür, gölə su gələndə qalır suyun altında. Yəni ki, bu park olub sualtı və yerüstü park.

Yazda Alp dağlarının başındakı ağ qar papaqlar əriyir. Əmələ gələn su dağlardan üzü aşağı axır. Və gəlib cəmləşir öz döğmə ərazisində. Yaşıl göl yenidən peyda olur, park isə yamyaşıl ağacları, taxta skamyaları, daş döşənmiş cığıruları ilə qalır suyun altında. Elə bu vaxt həmişə parkda gəzişənlər və bu əsrarəngiz parkı və gölü görmək istəyənlər dalğıc geyimində suyun altına baş vurur, qeyri-adi parkı səyahətə çıxırlar. Yalnız bir fərqi var. Daş döşənmiş cığırularla və yamyaşıl qazonların üzəri ilə gəzmək yox, üzmək lazımdır. Onu da qeyd edim ki, gölün suyu o qədər şəffafdır ki, hətta sahilə dayanıb, suyun altındakı parkı əməlli seyr etmək olar. May ayının ortalarından iyula qədər gölün dərinliyi 12 metrə çatır. Amma soyuq aylarda dərinlik 1 metrə qədər düşür. Gölün suyu isə ərimiş qar suyu olduğu üçün isə hətta yay aylarında belə temperatur 5-7 dərəcə C-dən o yana keçmir.

Uşaqlığın muzeyi

Bütün muzeylərdən danışmışdım sənə... Amma bu qalmışdı — Uşaqlığın muzeyi. Burada nəinki sən, sənin atan, anan, nənən, baban və hətta nənənin və babanın nənəsi və babasının uşqlığına qayıtmaq olar...

“Uşaqlığın muzeyi” Londondadır. Onun qapısından içəri ayaq basan hər kəs səslü-küylü, sözlü-nəğməli, nağıllı uşaqlığına qayıdır...

Çünki burada bütün zamanların oyuncaqları yaşayır. Bütün zamanların deyəndə, tutaq ki, elə bizim eradan əvvəl 1300 ilin... Təəccübləndin, hə?! Hətta bəlkə də düşünürsən ki, o zaman da oyuncaq olub?! Olub. Əlbəttə, olub. Bu muzeyə isə dünyanın hər yerindən oyuncaqlar təşrif buyurub — İtaliyad marionetləri, qırmızıyanaq alman gəlincikləri, qəzəbli yapon samurayları. Muzeydə 20000 min eksponat var. Onlardan 8000-i yalnız gəlinciklərdir.

Bu əsrarəngiz oyuncaqların arasında azmamaq üçün muzey müxtəlif bölmələrə ayrılıb. Qədim antiq kuklalardan ibarət kolleksiya yüz, bəlkə də iki yüz il bundan qabaq tikilmiş dəbdəbəli geyimləri ilə gələnləri valeh edir. Onların arasında həm taxta, həm çini, həm də nadir mum primadonnalar var.

Yumşaq oyuncaqlar saltənətində isə liderlik birmənalı olaraq məzəli Teddi ayıcıqlarına məxsusdur. Uşaqların dəli bir çılğınlıqla seyr etdiyi oyuncaqlar sırasında bəlkə də birinci yerdə avtomat oyuncaqlar durur — kilometrərlə dəmiryolu relsləri ilə şütüyən qatarlar, məharətlə rəqs edən balerinlər, oyunbaz təlxəklər və daha nələr, nələr... Oyuncaq əsgərciklər ordusu, taxta atlar ilxısı, avtomobillər və stolüstü oyunlar — bunların hər birinə bu muzeydə yer tapılıb. Ekspozisiyanın unikal bir bölməsi də var — gəlinciklərin evləri... Cəmi 30 ev. Ən qədimi 17-ci əsrə aiddir. Bu əsrlərdə burada sərgilənən evlər heç də uşaq oyuncağı deyildi. O zaman onunla böyüklər oynayırdı. Bu evlər nəsildən-nəsilə keçir, öz sahiblərinə böyük nüfus qazandırır dılar. Zamanla ayaqlaşan evciklərin tez-tez mebeli və digər avadanlığı yenilərlə əvəz olunardı. Və bütün bunlar da olduqca baha başa gəlirdi.

Amma... Təəssüf ki, bu qədər sevimli eksponatlarla dolu bölmələrin arasında bir qədər kədərli bir bölüm də var. Muzeyin bu hissəsi uşaqlara verilən cəzalara həsr olunub. Bu da təsadüfi deyil. O zamanlar İngiltərədə məktəblərdə müxtəlif cəza alətlərindən istifadə edərək şagirdləri cəzalandırırdılar. Bu muzeydə nümayiş etdirilən şallaq, qamçı, dəyənək və kəmərlər bunun əyani sübutudur.

Bu muzeyin digərlərindən bir fərqi var — muzey uşaqlara inanılmaz sevinc, böyüklərə isə təbəssümlə seyr edilən nostalji bəxş edir.

Call green puppets, 1930s
A pair of rag dolls made from scraps of fabric. The blue one is a girl and the yellow one is a boy. They were made by a woman in the 1930s.

Open top double decker, 1910
One of the first of the open top double decker buses. It was made in London. The name 'LONDON'S BUSES' is on the side. It was made in the 1910s. It was made in London.

Bizim yeni

Qatlanan kitablar – Azyaşlı tədqiqatçılar üçün kəşf ediləsi sürprizlər və əlvan illüstrasiyalarla zəngin mükəmməl kitab.

Reyhan Yusifqızı -
Dostum Mimi –

Abdulla Şaiq –
Tıq-tıq xanım –

Abdulla Şaiqin zəngin yaradıcılığından məktəblilər üçün seçilmiş bu kitabda onun seirləri, mənzum hekayələri və poemaları toplanıb.

Bu əsərdə qonşuluqda yaşayan qoca professor, ikinci sinifdə oxuyan sevimli qız və çəhrayı robot-siçan arasında bəzən gülməli, bəzən həyacanlı, bəzən də kədərli hadisələr baş verir. Daha sonra nələr olduğunu bilmək istəyirsinizsə, “Dostum Mimi” kitabımı əlinə al.

Hərfini öyrənək –Bu kitab dostluğun Əlifbasıdır. Hərfləri öyrən, rənglə, həll et, düşün və əylən. Qoy birlikdə öyrəndiyiniz hər hərf böyük dünyaya ilk və kiçik səyahətiniz olsun!

İki ayı balası

Mənim ilk kitabım seriyasından olan kitablar 3-6 yaşlı uşaqlar üçün nəzərdə tutulmuşdur.

Çəpiş – Serqey Mixalkov

Göbələk – Vladimir Suteyev

Şir və siçan – Lev Tolstoy

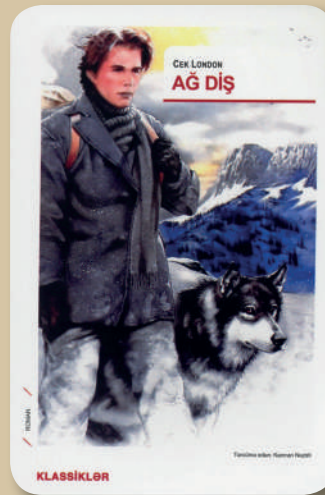
Üç pişik balası - Vladimir Suteyev

Kim “miyo” dedi? - Vladimir Suteyev

Çil toyuq və siçan balaları –rus xalq nağlı

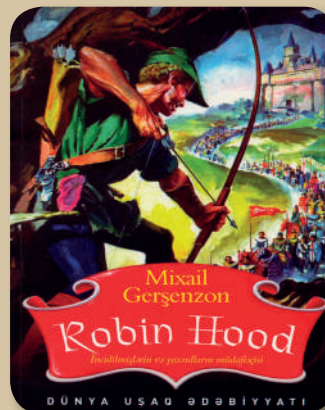
Alma - Vladimir Suteyev.

Cek London - Ağ diş

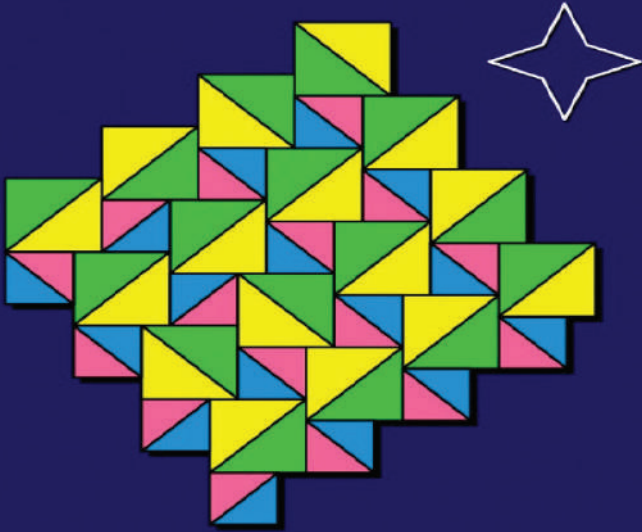
Alyaskanın çətin şəraitində baş verən hadisələrdən danışır. Yarı köpək anadan və qurd atadan dünyaya gələn Ağ Diş doğulduğu gündən etibarən başqalarından fərqlənir. Cek London “Ağ Diş” əsərində ədəbiyyat tarixinin ən real heyvan obrazını yaradır, bu obrazla birlikdə düşmən, əxlaq, etibar, mərhəmət, sevgi kimi məfhumları təhlil edir.

Mixail Gersenzon – Robin Hood

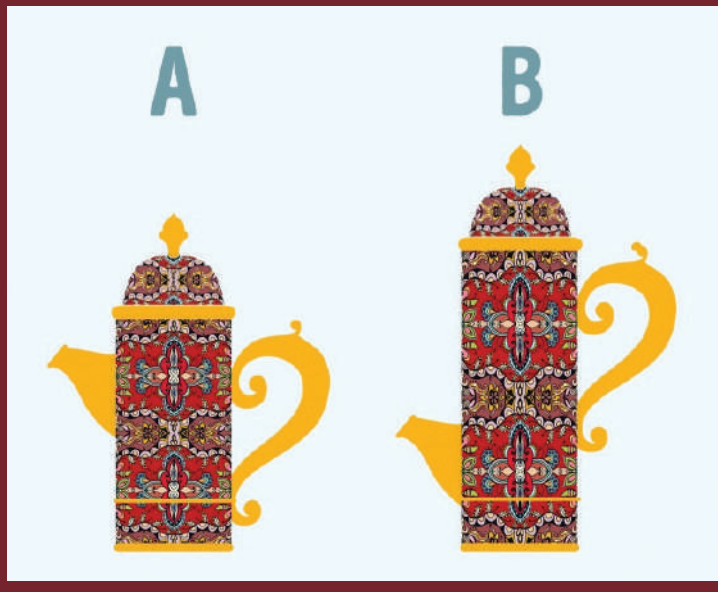

Bu kitabda Robin Hood və dostlarının maraqlı məcaralarından, şücaətlərindən ətraflı söhbət açır. Əsərdə, həmçinin, ingilis xalqının qəhrəmanlığından, azadlıq uğrunda apardığı mübarizələrdən geniş bəhs olunur.

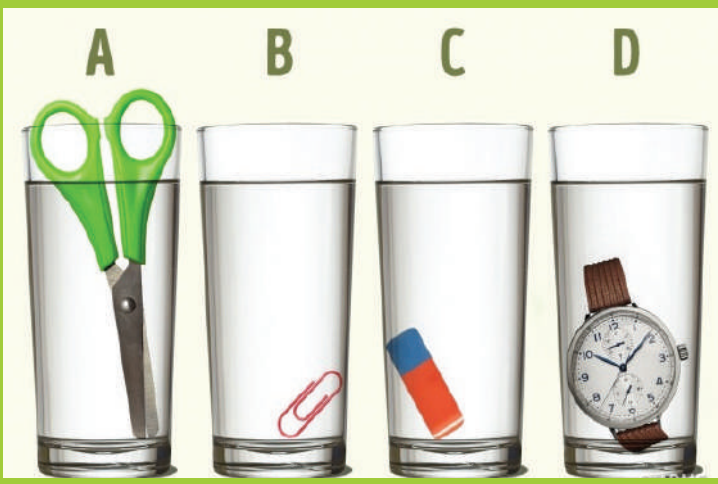
1. Burada eynən yuxarıdakı şəkildə olduğu kimi 4 guşəli ulduz gizlənilib. Tapa bilərsənmi?

2. A çaynikinin tutumu 32 fincandır. Bəs, B çaynikinin tutumu nə qədərdir?

3. Hansı stəkanda su daha çoxdur?

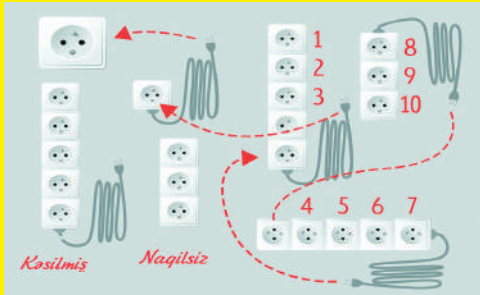
Məntiqi sual

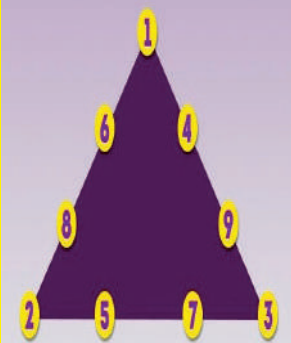
4. Spirallardan birində kəsik var. Yalnız gözlərinin köməyi ilə kəsik olan spirali təyin et.

Ötən sayımızdakı məntiqi sualların cavabları

- ♥ = 13
- = 12
- ☆ = 11
- △ = 8

Mauntinbayk

Dağ velosipedi (ingilis dilində mountain bike) — Mauntinbayk, ekstremal olimpiya idman növüdür. Düşünürəm ki, bu idman növünü sevəcəksən. Velosipedi sevdiyin kimi. Həm də ekstremal vəziyyətlərə düşübcixmağı sevn biri kimi. Əgər elədirsə, onun hansı mərhələlərdən ibarət olduğunu bir-bir sadalayım. Sən də diqqətlə oxu. Təkarlaya bilsən, afərin!

Velotral — Mauntinbaykın təlimlərindən biridir. Bu mərhələdə məqsəd çoxsaylı süni və təbii maneələri (yolun ortasına atılmış şalban, daş parçası, kötük və ş.) qət etməkdir. Maneələri keçəndə qol, ayaq və başqa bədən üzvləri ilə heç yerə söykənmək olmaz.

Dert-campinq — Mauntinbaykın təlimlərindən biridir. Müxtəlif maneələrdən tullanmaqla yerinə yetirilir. Özü də sadəcə tullanmaqla yox, müxtəlif tryuklar göstərə-göstərə tullanmaqla. Bu təlim çox baxımlıdır və həmişə tamaşaçısı var.

Strit — şəhərlərin və süni obyektlərin küçələri ilə sürətli və ekstremal sürmə növü. Bu idman növü üçün velosipedlər daha möhkəm materialdan hazırlanır.

Sloupstayl — silsilə tramplinlərdə, piramidalarda, sürəhilərdə, dağ yoxuşlarında və qayalıqlarda akrobatik tullanışlarla müşayiət olunur. Olduqca çətin və təhlükəli Mauntinbayk təlimidir.

Kross-kantri — başa şlem geyinməklə yerinə yetirilir. Üzü enişə və üzü yoxuşa sürətli velosiped yürüşüdür.

Nort-sort — dar və ensiz müstəvi üzəri ilə sürətli velosiped yürüşü. Təbii və süni yaradılmış maneələr — ensiz taxta körpülər, çıxğırlar və s. idmançıdan dəqiqlik və səliqə tələb edir.

Dünya bizim evimizdir. Sevinci-kədəri, acısı-şirini ilə doğmadır hər birimizə. Dünyanın o başında uşaqlar sevinib-şənlənirsə, bizim əziz Azərbaycanımızda niyə sevinməsin?! Dünya uşaqlarının əksəriyyətinin sevə-sevə qarşılacağı Helloven bu il oktyabrın 31-indən noyabrın 1-nə keçən gecə baş tutacaq. Sən də bu bayramı özün öz əllərinlə bəzə...

Başladıq...

Kabuslar

İlk işin cunadan kiçik kabuslar düzəltmək olsun. Gülməli və şən kabuslarsız nə Helloven?! Bunun üçün sənə lazımdır: şar, iki kağız və ya plastik stəkan, cuna, yapışqan, kiçik ləyan.

İndi hazırladığın kabuslarla otağını bəzə. Onları hara istəyirsən as.

Qeyri-adi işıqlar

Bunu hazırlamaq üçün sənə lazımdır: kiçik lampaları olan Yeni il işıqları, ağ parça, qayçı və sap... Bütün bunları yanına yığ və səhifəyə diqətlə bax. Nə edəcəyini demək lazım deyil. Onu görmək və olduğu kimi yerinə yetirmək lazımdır. Sənə uğurlar.

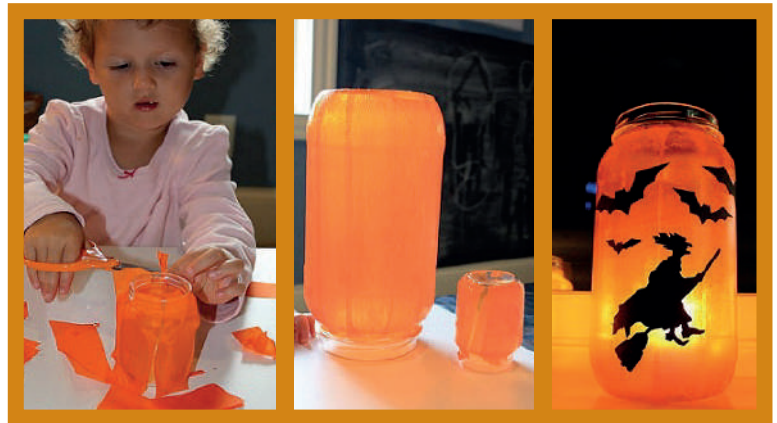
Bankalardan işıqlandırıcılar

Sənə lazımdır: bankalar, şam altlıqları, şamlar, rəngli kağızlar və boyalar, yapışqan və karandaş...

Yarasalar

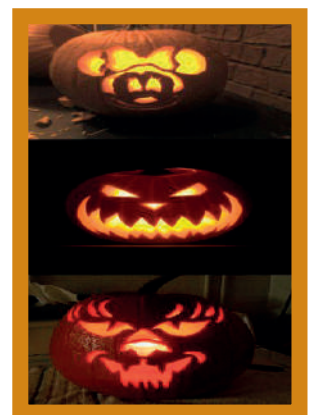
Sənə lazımdır: yarası silueti kəsmək üçün ülgü, rəngli kağız, qayçı və yapışqan...

Və Hellovenin ən məşhur atributu – Cek Fənəri

Bax bunun üçün mütləq anana müraciət etməlisən. Özü də iki-üç gün qabaq. Qoy, sənin üçün bir neçə balqabaq alsın. Qalanı artıq sənin işindir. Diqqətlə bax və düzəlt!

Belə, dostum! Mən işin yalnız bir hissəsini etdim. Qalanı sənin boynuna. Uğurlu və şən Helloven...

Valideynlərin nəzərinə

Firidun bəy Köçərli adına Respublika Uşaq Kitabxanasının təşkilatçılığı ilə Mədəniyyətşünaslıq üzrə Elmi-Metodiki Mərkəzin əməkdaşları (psixoloqlar) Aynurə Xudanlı və Sevinc Cəfərova tərəfindən kitabxanada hər həftənin 3-cü günü saat 15:00-da 3-5, yaş, bazar günləri isə saat 12:00-da 3-5 yaş, 13:30-da isə 6-10 yaş arası uşaqlar üçün psixologiya saati keçirilir.

QEYD: Hər ayın son günü valideynlərlə görüş günüdür.

Ətraflı məlumat üçün:

Ünvan: S.Vurğun küç.88

Əlaqə telefonu: (+99412) 5970879

Baş redaktor: Şəhla Qəmbərova

Redaktor: Sevinc Nuruqızı

Korrektor: İlahə Quliyeva

Bədii tərtibat: Aqil Tağıyev

Müəlliflik hüququ F.Köçərli adına Respublika Uşaq Kitabxanasına məxsusdur. Xüsusi icazə olmadan jurnalın surətini, elektron variantını çap etmək və yaymaq qanuna ziddir.

 web: www.clb.az

 facebook: [fb.com/clb.az](https://www.facebook.com/clb.az)

 twitter.com: [childlibbaku](https://twitter.com/childlibbaku)

 instagram: [firidunbey_kocerlikkitabxanası](https://www.instagram.com/firidunbey_kocerlikkitabxanası)

 youtube: F.Köçərli adına

Respublika Uşaq Kitabxanası

Təşkilati dəstək: Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyi

Jurnalımıza abunə olmaq üçün aşağıdakı ünvana müraciət edə bilərsiniz.

Ünvan: Bakı AZ1022 S.Vurğun küçəsi 88

Tel: (+99412) 5970879,

Faks: (+99412) 5970851.

«Aspoliqraf LTD» nəşriyyat-poliqrafiya müəssisəsinin mətbəəsində hazır diapozitivlərdən çap olunmuşdur.

Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyində qeydiyyatdan keçib.

Qeydiyyat nömrəsi:

№ 3926 – 06.11.2014.

2006-cı ilin noyabrından çıxır.

Təsisçi: F.Köçərli adına Respublika Uşaq Kitabxanası